

میکل آنجلو بوناروتی

Michelangelo Buonarroti

(۱۴۷۵-۱۵۶۴)

« دنباله شماره قبل »

ژویشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی
علی یادگار یوسفی

* رقابت دو استاد بر سر موضوع جنگ « ۱۵۰۴ ».

در سال ۱۵۰۴ میلادی بعد از فراغت از کار فوق العاده داود
به وسیله پیر سودرینی Pier Soderini فرماندار فلورانس دعوت شد
تا به مسابقه با هنرمند دیگری یعنی لئوناردو داوینچی موضوع جنگ را

نقاشی کند. دو شخصیت (۱۶) ممتاز رنسانس که به هیچ صورت نسبت بهم

۱۶ - لئوناردو داوینچی نابغه بزرگ ایتالیائی صورتی دلپذیر و زیبا داشت - خوشرو و خوش سخن بود. مینویسند یکروز با قبای گلی رنگ که تا زانوانش میرسید در خیابان های فلورانس قدم می زد. ریش خوشنمایش که باسلیقه مرتب شده بود بر روی سینه اش موج میزد. در همین حیض و بیض چند بورژواکه سرگرم قرائت یکی از آثار داتته بودند او را بسوی خودشان دعوت کردند تا قطعه مذکور را معنی و توجیه کند. درست در همین هنگام میکلانجلو از آنجا میگذشت. لئوناردو گفت گوش کنید میکلانجلو اشعار مورد نظر شما را معنی می کند. میکلانجلو به خیال اینکه مسخره و توهینی در کار هست با لهن بسیار زننده ای پاسخ داد تو خودت برایشان توضیح بده، تو که نمونه گچی آن اسب برنزی را ساختی و عرضه ذوب کردن برنز را نداشتی و برای باقی ماندن این تنگ بروی دامت آن را نیمه تمام رها کردی. سپس پشت به جمعیت کرده راه خود را در پیش گرفت لئوناردو مبهوت بر جای ماند و از خجالت سرخ شد. میکلانجلو که هنوز آرام نشده بود ادامه داد « و این خروسهای اخته میلانی را نگاه کن که خیال می کنند تو فهم تشریح یک چنین اثری را داری » گزارش یکی از معاصران میکلانجلو «.

سازگار نبودند و شاید منتظر فرصتی بودند تا غرور یکدیگر را جریحه دار سازند در مقابل هم قرار گرفتند و موظف شدند تا یکی از فتوحات مردم فلورانس را ابتداء به صورت کارتین "Carton" (۱۷) و سپس در مرحله نهایی به دیوار منتقل نمایند. لئوناردو داوینچی در ماه مه ۱۵۰۴ پیکار آنگیاری "Anghiari" (۱۸) را به پایان رسانید. در این اثر جنگ بصورت یکی از رویدادهای طبیعی نظیر طوفان یا گردباد مجسم شده و در منظره‌ای پر گردوغبار گروهی از سوارکاران خشمگین با اسبهای وحشت زده مشغول پیکار هستند. چهره جنگاوران عصبانی و متشنج است. این کمپوزیسیون پر تحرك، طوفانی بنیانکن یا غرش پرنهیب ابرها را به یاد می آورد. لئوناردو داوینچی در این اثر به ترس و وحشت انسانها - لجام گسیختگی و اضطراب اسبها و ایجاد سروصدای مهیب در طبیعت که کلا انسان - حیوان و طبیعت را دچار فنا و نابودی و هرج و مرج می کند اشاره می نماید لئوناردو نشان می دهد که جنگ پدیده ایست وحشتناک آغاز و انجام آن معلوم نیست و بدون توجه به مقام و شخصیت افراد همه را بخاک و خون می کشد.

این اثر به علت اشتباهات تکنیکی قبل از اتمام رفته رفته شروع به ریزش نمود و امروزه سایه‌هایی از آن باقی است. (۱۹)

کارتین Carton میکالانجلو با الهام از جنگ کازینا Cascina (۲۰) به همین نام در ماه اوت ۱۵۰۴ به مرحله عمل درآمد. این اثر

۱۷ - در نقاشیهای دیواری نقاش ابتداء سوژه مورد نظر را بروی کاغذ نقاشی می کند سپس با فن مخصوصی آن را به دیوار منتقل مینماید عمل نخستین را به ایتالیایی کارتین گویند

۱۸ - آنگیاری Anghiari نام یکی از شهرهای ایتالیا است که در سال ۱۴۴۰ دستخوش حمله میلانی‌ها شد و سرانجام به پیروزی رسید.

۱۹ - این اثر بعدا توسط هنرمندان دیگر کپی شد و این بازسازی‌ها امروزه مورد بررسی قرار میگیرد.

۲۰ - کازینایا کاسینا شهری است در ساحل چپ رودخانه آرنو. در این شهر بسال ۱۳۶۴ میان لشکریان پیز و فلورانسها جنگ در گرفت که بالاخره مردم فلورانس فاتح شدند.

کپی از تابلوی جنگ کازینا، اثر میکل آنجلو، ۱۵۰۴.

نیز مانند پیکار آنگیاری در میدان تاخت و تاز حوادث زمان دستخوش فنا شد فقط نسخه‌های ناقصی که هنرمندان هم عصر میکلاژ از کار اصلی ساخته بودند در دست هست. و با مطالعه آنها می‌توان به محتوای اندیشه هنرمند پی برد.

جنگ کازینا Gascina (۲۱) لحظه‌ای را نشان می‌دهد که سپاهیان فلورانسی بعد از فتوحات خود در شهر «پیز» در حالی که کاملاً از فتح خود مطمئن بودند به استراحت و آب‌تنی در رودخانه آرنو پرداختند. ناگهان خبر می‌رسد که دشمن تجهیز شده و به سرعت بسوی رودخانه در حال حرکت است. سربازان فلورانسی با وجود ترس فراوان که بر پیکرشان غالب شده بود و اینکه چرا این چنین غافلگیر شده‌اند. در فضایی مملو از ناامیدی و یاس بر فور تصمیم به حمله گرفتند. در این پیکار نهایی تعداد

۲۱ - جنگ کازینا در ۱۵۰۵ صورت اتمام بخود گرفت ولی در ۱۵۱۲ ضمن

آشوب‌هایی که در فلورانس به وقوع پیوست از بین رفت. کپی‌هایی در دست هست از جمله «بالاروندگان» اثر مارك آبتوان.

زیادی از سپاهیان هنوز لباس جنگ به تن نکرده بودند و سلاح‌های جنگی خود را به دست نگرفته بودند ناچاراً دست خالی جنگیدند و پیروز شدند یعنی که ترس و ناامیدی آن‌چنان نیرویی در آنها ایجاد کرد که عاقبت به فتح انجامید. میکلائجلو با پیش فلسفی خاص خود سعی در این می‌ورزد به نیروهای مرموزی در درون انسان اشاره کند و ضمن جاویدان کردن یکی از افتخارات مردم فلورانس به لحظه قهرمانی در معنویت مسیحی نیز اشاره می‌کند یعنی تلاش بشر برای نجات و آزادی که در واقع پایه‌اساسی زندگی اخلاقی و مذهبی میکلائجلو را تشکیل می‌داد.

میکلائجلو می‌گوید يك مسیحی واقعی و یا به عبارتی يك سرباز در لحظه‌ای که کمترین آمادگی را برای انجام آزمایش در اختیار دارد با دلهره‌ای سهمگین دست‌بگریبان است. همین عدم آمادگی و دلهره حاکی از آن لحظه تصمیم و عمل را می‌سازد و سرانجام راه موفقیت گشوده می‌شود.

میکلائجلو در خلال این فعالیت‌ها دو نقش برجسته (۲۲) از مریم و کودک تراشید « ۱۵۰۴ و ۱۵۰۵ » و در عین حال در سال ۱۵۰۴ تابلویی بنام دونی توندو (Doni Tondo ۲۳) را آفرید تابلوی اخیر در دایره‌ای محاط شده و هنرمند ضمن خلق آن هدفی سمبلیک دارد. در وسط و جلوی تابلو مریم با کره و حضرت یوسف قرار دارند که مبین دنیای گذشته است و کودک که دنیای آینده را بیان می‌کند و گروه برهنگان که در عقب تابلو واقع شده‌اند و معرف دنیای کفار است. سن ژان کوچک که در سمت

۲۲ - این دو نقش برجسته یکی در ۱۵۰۴ و دیگری ۱۵۰۵ صورت تحقق بخود گرفت که اولی در آکادمی سلطنتی لندن و دیگری در موزه بارژلو واقع در فلورانس نگهداری می‌شود و هر دو ۸۲٫۵ سانتیمتر می‌باشند.

۲۳ - این اثر اولین کار نقاشی میکلائجلو می‌باشد زیرا این هنرمند خود را صرفاً پیکره‌ساز میدانست و در آغاز تحصیلات هنری خود نیز فقط يك سال نزد گیرلاندايو Ghirlandaio که نقاش مشهوری بود ماند. سپس برای تعلیمات مجسمه‌سازی زاهی کارگاه استاد دیگری شده ولی بعداً خواهیم دید که چگونه نقاشی سقف کلیسای سیستین را با وجود عدم میل باطنی خویش می‌پذیرد.

Doni Tondo . دونی تووندو . اولین تابلوی نقاشی میکل آنجلو ، فلورانس - یوفری

چپ مریم قرار گرفته در حقیقت رابط بین این دو جهان است . میکل آنجلو در این اثر از رنگهای اصلی استفاده می کند و برای تنالیتة (۲۴) رنگها همان رنگ را فشرده یا رقیق انتخاب کرده و تا آنجا که امکان داشته از استفاده رنگ تیره یا رنگ روشن دیگر اجتناب ورزید . (۲۵) کمپوزیسیون داخلی تابلو هر می است .

• دنباله دارد •

۲۴ - در واقع ارتفاعات رنگی را تنالیتة گویند « تنهای مختلف یک

رنگ » .

۲۵ - برای تاریک نشان دادن یک رنگ همان رنگ را غلیظ و عمیق گرفته

یا غلظت رنگ را کمتر انتخاب کرده تا روشن بنظر برسد در حقیقت از بکار بردن رنگ سیاه یا سفید حذر نموده است .